

De Waarheidsvriend

Wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond

20
2021

20 mei

Pinksteren

**Kracht uit
de hoogte**

*We moeten door de Geest
Zelf worden toegerust | p. 4*

**Een genadig
geschenk**

*Met Pinksteren geeft God
inzage in Zijn denken | p. 8*

**Veertig jaar in
de zending**

*Tim Verduijn deelt rijkdom van
wereldkerk met de kerk hier | p. 10*

In deze uitgave:

Artikelen

Om het Evangelie uit te kunnen dragen is toerusting door de Geest nodig

Kracht uit de hoogte 4
H. Liefthing

De Geest Die uit God is, maakt vrij van angst en logica

Ter inzage 8
M. van Leeuwen

Tim Verduijn: 'Je hebt de wereld-kerk nodig om Gods grootheid te zien'

Veertig jaar in de zending 10
Esther Visser

Rubrieken

Meditatie

Geestelijk leven 3

A.J. Mensink

Column

Geen goed soort 7

A. de Muynck

Boekbesprekingen 13

Kerknieuws 15

Colofon

De Waarheidsvriend

Officieel orgaan van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk, 109e jaargang

Hoofdbestuur

Ds. J.A.W. Verhoeven, Krimpen aan den IJssel, eerste voorzitter; ds. J.J. ten Brinke, Oud-Beijerland, tweede voorzitter; A. Zwerus, Emst, secretaris; L.P. de Wit, Bergambacht, penningmeester; mr. P.C. Knook, Kloetinge; dr. R.W. de Koeijer, Waddinxveen; ds. H. Liefthing, Gouda; ds. A.J. Mensink, Elburg; ds. J. Muller, Bleskensgraaf; ds. P. Nobel, Garderen; ds. J.C. Schuurman, Putten; ds. P.H. van Trigt, Ede; prof. dr. M.J. de Vries, Papendrecht; ds. W.J. Westland, Hardinxveld-Giessendam.

Redactie

Drs. P.J. Vergunst (hoofdredacteur); M.M.C. van der Wind-Baauw (eindredacteur); ds. C.H. Hogendoorn; dr. G. Leertouwer; ds. J.A.W. Verhoeven.

Algemeen secretariaat en redactie

Drs. P.J. Vergunst
Bureau: Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn, tel. 055-5766660.
E-mail: info@gereformeerdebond.nl
Website: www.gereformeerdebond.nl

Voorlichter

J. Peters, tel. 06-12659808;
e-mail: voorlichter@gereformeerdebond.nl

Ledenadministratie

Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn, Gert Verweij, tel. 06-50448359, info@gereformeerdebond.nl tel. 055-5766660.

Advertenties

Voor alle plaatsingen en informatie (uitgezonderd rouwadvertenties): Gert Verweij, tel. 06-50448359. Advertenties worden aangenomen tot tien dagen voor verschijning; mailen naar gertverweij3@gmail.com of verzenden naar A.J. de Graaffstraat 1, 3245 XA Sommelsdijk. Voor advertentiemogelijkheden en tarieven zie ook www.dewaarheidsvriend.nl

Abonnementenadministratie

Voor nieuwe abonnees, adreswijzigingen enz.: Kleine Fluitersweg 253, 7316 MX Apeldoorn.
info@gereformeerdebond.nl
Prijs € 49,00 per jaar.
Bezorgklachten: tel. 055-5766660.

Productie

Opmaak: Reprovinci Creative Industries
Druk: Vellendrukkerij BDU Barneveld.

Gesproken editie

Informatie en opgave: CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-565499.

*Ik ben de Weg,
de Waarheid en
het Leven.*

Johannes 14:6

Geestelijk leven

Immers, zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen van God.

Romeinen 8:14

Tekst: ds. A.J. Mensink

De Heilige Geest, Die op Pinksteren wordt uitgestort, heeft eerst de Heere Jezus Zelf vervuld en geleid. Dat werd onder andere openbaar in de volmaakte en liefdevolle gehoorzaamheid aan Zijn Vader: Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God.

De Heilige Geest laat daarmee een wezenlijke trek van Zijn werk zien. Hij is de Geest van de gehoorzaamheid, omdat Hij de Geest van de Vader en van de Zoon is. Alles wat Hij aanraakt, wordt ingewonnen voor de wil van God. Daarom is er in het Nieuwe Testament geen sprake van een tegenstelling tussen wet en Geest. Ze zijn daarentegen twee handen op één buik. Met dit verschil dat waar de wet alleen maar kan vóórschrijven zonder de harten zelf te veranderen, de Heilige Geest de wet inschrijft in de harten. De wet gééft het ons te doen, de Geest léért het ons te doen. Laten wij eerlijk zijn: om die Geest zijn we als Adamskinderen toch meer dan verlegen? Van nature staat ons een andere wil op het lijf geschreven. Geen haar op ons hoofd die daar verandering in zou willen aanbrengen.

Beladen term

De uitstorting van de Heilige Geest hoort daarom voluit bij het Evangelie. Hij wordt ons uit genade gegeven, niet alleen om ons tót Christus te leiden en ons Zijn gerechtigheid toe te eigenen – dat alleen al is zo'n heerlijk werk – maar ook om ons het leven mét Christus te leren op de wijze van sterven en opstaan. Allen die zo door de Geest geleid worden, zijn kinderen van God.

Wat is het jammer dat zo'n rijke bijbelse uitdrukking een beladen term is geworden. Misschien ervaart u ook wel een grote verlegenheid als u gevraagd wordt of u een kind van God bent. De woorden 'ik ben' zijn ons al gauw te groot. In Romeinen 7 zijn ze Paulus ook te groot. In zijn leven speelt zich het tweegevecht tussen vlees en Geest af. De duivel zou de duivel niet zijn als hij ons bij die tweestrijd niet in de oren slist: 'Zie je wel? Jij een kind van God? Kom nou!' Begin daar maar eens wat tegen. Elke zonde die nog (tegen onze wil, dat wel, maar toch) in ons is overgebleven, doet ons met een bange David bidden: 'En neem Uw Heilige Geest niet van mij.' Want waarheen leidt dán de weg?

Nieuwe gehoorzaamheid

In Romeinen 8 wordt ons echter het overmachtige werk van de Heilige Geest ontvouwd. Hij is de Geest van Hem Die Christus uit de doden heeft opgewekt (vs.11), de Geest Die raad weet met alles wat zich tegen de wil van God verzet. Heeft Hij ons eenmaal aan Christus verbonden in een relatie van levend geloof, dan begint Hij ons ook aan Hem gelijkvormig te maken. Het geleid worden door de Heilige Geest is een wonderlijke, verborgen maar ook onweersaanbare werking waarin wij voor de wil van God worden ingewonnen. Hij neemt ons bij de hand en gaat ons voor in de voetstappen van onze Zaligmaker. Hij begint ons op te voeden tot een nieuwe gehoorzaamheid.

.....

Het is onbestaanbaar dat wie door de Heilige Geest geleid worden, géén kinderen van God zijn

.....

Maar welk kind wordt zonder horten en stoten opgevoed? Ook een kind van God draagt niet zonder slag of stoot het beeld van de Vader. Maar intussen is de Heilige Geest met vaste hand bezig om ons als kinderen van God te leiden. In een nieuw verlangen om naar de wil van God te leven. In een oprecht berouw over onze misstappen en ons toegeven aan het vlees. In een heilig en kinderlijk geloof in de vergeving van onze zonden. Laat u zich door deze Geest leiden of is het een andere?

Strijd

Het is onbestaanbaar dat wie door de Heilige Geest geleid worden, géén kinderen van God zijn. 'Als je gelooft en gedoopt bent, en je hebt Gods Woord in je hart en je richt je leven daarnaar, dan ben je geestelijk en al je werken zijn waarachtig', schrijft Luther. Dat wij kinderen van God zijn, is dan ook niet zichtbaar in de overwinning, maar in de strijd. Het zijn, naar de woorden van Jezus Zelf, de armen van geest van wie het Koninkrijk der hemelen is. Als echte kinderen verlangen zij naar het leven met Christus. Onze werken maken ons openbaar. ■

Ds. A.J. Mensink
is predikant van de hervormde gemeente te Elburg en lid van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond.

*De discipelen ontvangen de belofte dat ze 'met kracht uit de hoogte' bekleed zullen worden.
Ook als kerk, als christenen hebben we deze kracht van de Heilige Geest hard nodig.*

Kracht uit de hoogte

Als kerk, als christenen moeten we er rekening mee houden dat we steeds vaker uitgedaagd zullen worden met betrekking tot ons geloof. Vooral over ethische thema's kunnen we vragen verwachten. Wat zouden we daarin zonder de Pinkstergeest moeten beginnen?

Tekst: ds. H. Liefthing

Het kan zomaar gebeuren dat er ineens vanuit een groep of vanuit de media of gewoon van een willekeurig persoon een uitdagende vraag op je afkomt, recht voor z'n raap. En dat je zomaar antwoorden ontvangt om te spreken: antwoorden waarover je je later verbaast, antwoorden die de Geest je op dat moment geeft.

Bekleed

Lukas werkt in het laatste hoofdstuk van zijn Evangelie heen naar Christus' hemelvaart. Voordat Jezus de Zijnen verlaat, geeft Hij hun nog een bijzondere belofte mee. De 'belofte van de Vader', zoals Hij die noemt. De belofte dat ze 'met kracht uit de hoogte' bekleed zullen worden. Dit doet denken aan Elisa. Als Elia ten hemel vaart, komt zijn mantel naar beneden vallen, het symbool van Elia's zalving met de Heilige Geest. Zijn opvolger Elisa raapt de mantel op, scheurt zijn eigen kleed als teken van rouw in twee stukken en doet de mantel van Elia aan. Daarmee wordt hij 'bekleed' met de zalving van de Heilige Geest. Geen wonder dat de leerling-profeten uitroepen dat de Geest van Elia op hem rust. Elisa was met die mantel uitgerust door de Geest voor het werk dat hem wachtte, zoals wij ons uitrusten als we een flinke bergwandeling maken. Dan gaan we niet op teenslippers of in een lange jas, maar zorgen we voor de juiste uitrusting.

Toerusting

Met de uitdrukking 'kracht uit de hoogte' bedoelt de Heiland de kracht van de Heilige Geest (zie ook Hand.1:8), die op de pinksterdag over hen komen zou. Wij herkennen het Griekse woord voor 'kracht', *dynamis*, in ons woord dynamiet. Wat een kracht schuilt daarin. Die kracht hebben we nodig om het

Evangelie uit te dragen, in ons getuigenis, in al ons ambtswerk, ook vanuit het ambt der gelovigen. Mensenkracht, menselijk enthousiasme en menselijke wijsheid en wetenschap zijn allemaal niet voldoende. We moeten door de Geest Zelf worden toegerust.

Deze kracht van de Geest betekent hier niet zozeer het ontvangen van de Geest of de vernieuwing door de Geest. Het betekent ook niet de vernieuwing, de herschepping door de Geest. De discipelen hadden de Geest al ontvangen. We lezen in Johannes 20:22 al dat de Heere Jezus op hen blies en tegen hen zei: 'Ontvang de Heilige Geest.'

Nodig

Als kerk hebben we deze kracht hard nodig. In Lukas 24:47 wijst de Heiland erop dat in Zijn Naam onder alle volken bekering en vergeving van zonden moet worden gepreekt. Wat hebben we daarin de kracht van de Geest nodig om het Woord levend en krachtig te laten zijn. Ook om vrijmoedigheid te ontvangen en verlost te worden van mensenvrees, van de verleiding om mensen naar de ogen te zien, van de verleiding om te verkondigen wat de hoorders willen horen. We hebben de kracht van de Geest nodig om ervoor te zorgen dat we Christus niet voor de voeten lopen en onszelf niet in het middelpunt plaatsen. Denk aan het misbruik maken van onze positie of onze macht.

Wat hebben we de kracht van de Geest nodig om tegen de stroom van het platte denken en de modieuze trends in te roeien. Om vol te houden ook als onze positie soms eenzaam is, als de vele roepingen ons te veel worden, het lichaam protesteert of ons gezin tekortkomt, kunnen we niet zonder die kracht. Als er onderhuids een stukje angst meespeelt om »

mensen kwijt te raken, is ze onmisbaar. Dan kan de verleiding groot zijn om wat water bij de wijn te doen in onze prediking. Een omgekeerd Kana.

Getuigen en martelaar zijn

We hebben de kracht van de Geest vooral nodig als ons getuigenis ons wat gaat kosten. Eigenlijk heel apart dat we als kerk in ons land nog steeds in zo'n riant positie verkeren. Lijden aan de kerk en aan het Evangelie is immers inherent aan Jezus' oproep om in Zijn Naam bekering en vergeving van zonden te preken. Ik las in dit verband dat een kerk die geen martelaarskerk is, geen ware kerk is. Getuigen en martelaar zijn hoort vanuit het Grieks bij elkaar. Dat zet de zaak op scherp. Dit doet ons onze afhankelijkheid des te meer beseffen.

Wat een troost dat de grote heidenapostel Paulus getuigde dat hij juist machtig was als hij zwak was. Gods kracht wordt juist in onze zwakte volbracht.

In Jeruzalem blijven

Jezus gaf Zijn discipelen niet alleen een belofte, maar ook een opdracht. Ze moesten in Jeruzalem blijven totdat ze met kracht uit de hoogte bekleed zouden worden. Waarom nu specifiek in Jeruzalem? Omdat dat de Godsstad is, het middelpunt van heel de aarde. Eeuwen eerder moest Abraham daar, op de berg Moria, zijn zoon offeren. Het is de plek waar later de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet, lag. Om dit gebied heen ontstond langzamerhand het kleine vestingstadje Jebus, oftewel Sion.

Het is het plaatsje dat David veroverde om daar zijn residentie te hebben en daar een plek te reserveren waar de Heere kon wonen. Geen wonder dat hij, omringd door priesterkoren die bij de poorten van het stadje zongen dat de poorten verhoogd moesten worden, de ark daar binnenbracht. In dit stadje, het huidige Jeruzalem, wordt later op de berg Moria de tempel gebouwd. Daar woonde de Heere Zelf onder Zijn volk, in het Heilige der heiligen, boven het verzoendeksel. Hier is de tempel, met het brandofferaltaar, waar eeuwenlang lammeren werden geslacht, heenwijzend naar het Offerlam Christus. Bovendien blijft Jeruzalem later ook het centrum. Als er verdeeldheid dreigt, wordt juist dáár een soort synodevergadering belegd (Hand.15). De gemeente van Christus is immers geworteld in en onopgeefbaar verbonden met Israël. En Jeruzalem is het hart van Israël.

Ezechiël en Jesaja

Bovendien had de profeet Ezechiël in zijn tempelvisioen te zien gekregen dat de wateren van het heil van onder de drempel van het huis van de Heere begonnen te stromen. Deze stroom werd steeds groter en dieper en uiteindelijk, via de Vlake, kwam ze in de zee uit. Overal waar dit water stroomde, kwam er leven en genezing, voedsel en vrucht. Zo zal het

ook gaan met het Evangelie, dat vanuit Jeruzalem en heel Judea (het Joodse land) en Samaria (het half-Joodse land) naar het uiterste van de aarde stroomt. Het begon met Pinksteren, na de uitstorting van de Heilige Geest.

We zien hier een profetie uit Jesaja in vervulling gaan, namelijk Jesaja 32:15: 'Totdat over ons uitgoten wordt de Geest uit de hoogte.' Deze profetie kondigde aan dat er eenmaal een andere wind zou gaan waaien, de wind van de Geest, die alles vernieuwt en herschept en die de aarde zó kan vernieuwen dat zelfs coronavirussen hun kracht verliezen.

Bidden en smeken

De discipelen moesten in Jeruzalem wachten op de vervulling van de belofte. In Handelingen 1, het vervolg van Lukas 24, lezen we dat ze dat ook deden: eensgezind volhardden ze in het bidden en smeken. Prachtig om zo de belofte van de Vader te verwachten: pleitend, biddend en smekend. Zo riep de profeet Jesaja al biddend 'Hoe lang, Heere?' En de Heere zou geen God zijn als Hij Zijn beloften niet zou waarmaken.

Laten wij biddend en smekend uitzien naar meer van de Geest, naar Zijn krachtige doorwerking. Vernieuwend, herscheppend. Er is meer dan waar we vaak tevreden mee zijn. Denk aan het mooie begin, toen de apostelen met grote kracht getuigenis gaven van de opstanding van Christus. Toen Stefanus, vol geloof en kracht, wonderen en grote tekenen onder het volk deed.

Reken maar dat deze dienstknechten veel in gebed gingen en dat ze het beeld van hun Meester vertoonden. Zoals Jezus getuigde dat de Geest van de Heere op Hem was, geheel in lijn met de belofte uit Jesaja 61, zo is het voor ons van wezenlijk belang dat we het beeld van Christus vertonen, dat we leven, spreken en handelen als Hij.

Vernieuwd

De Geest eist echt niet alle aandacht voor Zichzelf op. Nee, Hij laat Zijn licht volop op Jezus schijnen. Daarom is het onze roeping om vanuit de vernieuwing en de vervulling, ja vanuit de kracht van de Geest, Christus in al Zijn rijkdom voor te houden. De bagage die de apostelen meedroegen toen ze na Pinksteren de wereld introkken, was niet anders dan de kracht van de Geest en het beeld van Christus.

Laten we in ons uitzien naar de Geest niet alles verwachten van vernieuwingen. De Geest haalt ook het beste uit datgene wat we reeds mochten ontvangen. Denk aan de dorre doodsbeenderen uit Ezechiël 37. God kan in iets wat misschien uitgesleten lijkt, nieuw leven wekken, zodat we ons verwonderen en we vanuit de schatten van de kerk der eeuwen, vanuit de gemeenschap der heiligen, Hem op vernieuwde wijze loven en prijzen. ■

Ds. H. Liefing
uit Gouda is emeritus
predikant en lid van
het hoofdbestuur
van de Gereformeerde
de Bond.

Column

Geen goed soort

Van sommige boeken zou je willen dat ze verplichte kost zijn in het geschiedenisonderwijs. In ieder geval moet de boodschap aan de orde komen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het recent heruitgegeven boek *U wordt door niemand verwacht* van Michal Citroen. Zij beschrijft het lot van de Joden die als overlevenden terugkeerden uit de concentratiekampen. Had de geoliede burgeradministratie gezorgd voor efficiënte afvoer naar het oosten, bij hun terugkeer was er niets geregeld. De gewone Nederlander had genoeg met zichzelf te stellen. Als je het tot je door laat dringen, is het om te huilen.

Toen ik als kind enig bewustzijn kreeg van de Holocaust (de oorlog was toen al 25 jaar voorbij), wisten mijn ouders weinig raad met mijn vragen. Zij waren opgegroeid met een breed geaccepteerd antisemitisme in de jaren dertig. Hendrik Colijn, Hugo Visscher en G.H. Kersten gaven er in hun redevoeringen zonder gêne blijk van. De verhalen die mijn generatie op school meekreeg, gaven weinig voeding aan schuldbesef. Ze sterkten veeleer het beeld van foute Duitsers, sympathieke Engelsen en dappere Nederlanders. Wij hadden de oorlog niet gewild en wij vormden het goede soort mensen. Als er op school al over Joden werd verteld, was dit in ieder geval zonder de ondertoon dat wij, samen met de Duitsers, ‘God op ’t hoogst hadden misdaan’. En van de duistere ernst van de overdracht in generaties (‘wij en onze vaad’ren tevens’) was geen enkel spoor te bekennen.

In Duitsland zijn AfD’ers het zat om steeds aan het Duitsland van hun grootouders herinnerd te worden. Begrijpelijk want herinneringen aan nationale zonden zijn pijnlijk, frustrerend en een moeilijk te torsen last. Gezond schuldbesef zou echter een onderdeel moeten zijn van de historische beeldvorming, waar tenminste het christelijk denkend deel der natie niet van mag weggijken.

Wij Nederlanders hebben ons slavernijverleden, ons Indonesië en onze Joden. Het zijn lastige hoofdstukken. Juist vanwege dat ‘lastige’ blijft goed geschiedenisonderwijs van urgent belang. Zeker nu populistische jongeren laten geloven dat niet Engelsen, Duitsers of wie dan ook, maar Nederlanders het goede soort mensen zijn. Niets van waar, zo waarschuwde mijn vader (geboren in 1918) mij altijd ernstig. ‘Geloof het niet jongen: de Engelsen zijn niet beter dan de Duitsers. Er is geen goed soort mensen.’

Gezond schuldbesef zou een onderdeel moeten zijn van de historische beeldvorming

Dr. A. de Muynck is lector Christelijk leraarschap aan Driestar-Educatief te Gouda en bijzonder hoogleraar aan de Theologische Universiteit Apeldoorn.

De Geest Die uit God is, maakt vrij van angst en logica

Ter inzage

Soms lees je in het kerkblad dat de jaarrekening van de diaconie of van het college van kerkrentmeesters ter inzage ligt. Weinig gemeenteleden maken er gebruik van. Heel anders was het toen vorige maand de notulen van de ministeraad ter inzage kwamen.

Tekst: ds. M. van Leeuwen

Ongekend en niet eerder gebeurd was dat. Je kon letterlijk lezen wat er tijdens die vergadering in 2019 door de verschillende leden over de toeslagenaffaire was gezegd. Het was ter inzage. Eén ding bleef nog wel verborgen: wat hebben de leden van het kabinet gedacht? Zover heeft men niet kunnen gaan. De Pinkstergeest geeft een inzage die de geest van de wereld niet bij kan brengen.

Een tekort

Wanneer Paulus aan de Korinthiërs schrijft ‘En wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld, maar de Geest Die uit God is,’ klinkt dat als een variant op de verzen uit Romeinen 8:15 en Galaten 4:6,7, over de geest van slavernij en angst en de Geest van de aanneming en aanroepen. Is het een variant? Is er sprake van een tegenstelling? Staat hier de geest van de wereld voor de boze, tegenover de Geest uit God, voor de Heilige Geest? Dat is te makkelijk.

Paulus varieert in 1 Korinthe 2. Zo schrijft hij een vers eerder over ‘de geest van de mens’. Ook schrijft hij over de wijsheid van de wereld of van de mens tegenover de wijsheid van God. Het is te gemakkelijk, wellicht ook te verleidelijk, om bij de geest van de wereld aan de boze te denken. Dat is al snel de boosdoener, maar laten we ons niet vergissen in de wereld en ons eigen vlees.

Toch gaat het hier bij de geest van de wereld niet om wat kwaad is in zichzelf. Het gaat om een tekort. De geest van de wereld ontvang je niet, die heb je van nature. Het is een geest die het naadloze bepleit, het aannemelijke, het vertrouwde, dat waarvan je zegt:

En wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld, maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons door God genadig geschonken zijn.

1 Korinthe 2:12

dat is toch logisch. De geest van de wereld kan ver komen, in filosofisch opzicht, technologie waar je van duizelt. Deze geest komt echter niet in de verste verte dicht bij onze verlossing. Die komt van de andere zijde, als een geschenk.

Geen of-of

Wanneer Paulus schrijft aan de gemeente, is zijn zorg dat zij is teruggevallen in het oude schema, het schema van de geest van de wereld. In dit schema passen het oude streberige leven en het geloofsleven naadloos in elkaar. Paulus komt zo op de uitdrukking van de geest van de wereld en de Geest Die uit God is. Hij maakt er geen of-of van. Zo van: je hebt of de ene geest ontvangen of de Geest. Nee, hij heeft zijn brief gericht aan de geheiligden in Christus Jezus, geroepen heiligen (1:2). Het Evangelie heeft veel losgemaakt onder hen. Ze zijn in alles rijk geworden, schrijft hij. Ze hebben de Geest Die uit God is, ontvangen. Toch ademt de sfeer in de gemeente nu de geest van de wereld en dreigt zij van het kruis los te raken.

Kennis

‘En wij hebben ontvangen de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons door God geschonken zijn.’ Het gaat om kennis (weten) van Gods geschenken. Ter inzage. Het gaat om niets minder dan ‘de diepten van God’ (vs.10). Paulus is er lyrisch over. Het gaat om dingen die geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord, wat in geen mensenhart is opgeklommen. Het is niet met menselijke logica of scholing of welke competitie of carrière ook te bereiken. Alleen toegankelijk voor gelovigen? Nee, voor degenen die Hem liefhebben. Je zou gerust kunnen zeggen: voor hen die de Gekruisigde lief hebben gekregen (vs.9).

Verborgen

Wat valt er meer over te zeggen? Dat lezen we in vers 7: ‘wijsheid van God als een geheimenis, een wijsheid die verborgen was en die God voor alle eeuwen voorbestemd heeft tot onze heerlijkheid’. Deze wijsheid is geen wereldse wijsheid. De wereldleiders – je moet toch wijs zijn om leiding te kunnen geven – kennen deze wijsheid toch niet. Ook vallen de wereldleiders niet samen met de boze machten. Maar met al hun wijsheid waren ze er niet op gekomen. Integendeel. Hadden ze het goede inzicht gehad, dan hadden ze toch nooit de Heere der heer-

De geest van de wereld kan ver komen, er is technologie waar je van duizelt. Deze geest komt echter in de verste verte niet dicht bij onze verlossing. Die komt van de andere zijde, als een geschenk.

lijkheid gekruisigd (vs.8)? Nee, niet wijzen naar Pilatus. Ook Kajafas vond het verstandiger dat Jezus zou sterven. Paulus overigens ook. Hij leerde zichzelf kennen als een vervolger van de gemeente, met de beste bedoelingen. Ook bij Paulus zelf zie je dat hij die geest van de wereld heeft ingeademd, wanneer hij bijvoorbeeld zegt dat hij God vanaf zijn voorouders dient, ononderbroken dus. Met die geest denk je goede beslissingen te kunnen nemen en je blijkt er de grootste vergissing ooit mee te begaan: 'Kruisig Hem!'

Het is als bij Jozef wanneer hij met zijn broers terugblijkt en zegt: jullie hebben mij wel kwaad aangedaan, maar God heeft mij voor jullie uitgezonden om een volk in leven te behouden. Maar dan veel groter nog, wanneer de Pinkstergeest is uitgestort, de Geest Die uit God is. Hij laat zien dat de geschiedenis van de Gekruisigde door en voor zondige mensen, al in de eeuwigheid bij God bekend en bestemd was en tot onze heerlijkheid dient. Om Israël en de volken in leven te behouden.

Onverdiend

Je zou denken: maar goed dat wij die Geest niet eerder hebben ontvangen, want dan zouden we Hem niet gekruisigd hebben. Voor je het weet, zit je dan toch weer in het denken van de geest van de wereld. Let veel meer op dat ene woord aan het einde van vers 12 'die ons door God genadig geschonken zijn.' Het gaat helemaal buiten ons om. God geeft Zijn Geest vrij en onverdiend. Daarmee geeft Hij inzage, inzage in Zichzelf, in Zijn eigen eeuwige gedachten. Gedachten van vrede, door een Geest van genade.

Zover gaat God met Pinksteren. Hij geeft niet de notulen van Zijn eeuwige raadsbesluit. Met Zijn Geest geeft Hij inzage in Zijn denken, waar niets anders achter zit. Dichterbij kan niet. Een mens kan nog zo correct en wijs overkomen. Soms bekruipt je toch een gevoel van 'wat denkt-ie eigenlijk vanbinnen?' Het kan je doen aarzelen om de ander te vertrouwen. Wie het met Gods buitenkant moet doen, kan van zoveel kanten naar Hem kijken, kennis opdoen in de Schriften, betrouwbare kennis en toch blijven twijfelen. Maar niet wie de Geest heeft ontvangen Die uit God is, Die ons inleidt in het denken van God, de Vader van onze Heere Jezus Christus, de Gekruisigde. Die maakt vrij van angst en logica.

Jubel

Dat kan slechts uitlopen op aanbidding, een jubel 'o diepte van rijkdom, zowel van wijsheid als kennis van God.' (Rom.11:33vv) De Geest Die uit God is, onmaskert en overtuigt. Door Die Geest zien we Wie wij doorstoken hebben, de Heere der heerlijkheid. En we zien Gods overvloedige genade, die in één en hetzelfde gebeuren meekomt. Dat is Zijn wijsheid en onze redding.

Alle roem is uitgesloten.

*Ja, wanneer mijn onvermogen
(de geest van de wereld),
en mijn diep bederf mij smart,
toont mij 't goddelijk Vaderhart
(de Geest Die uit God is),
zijn verlossend mededogen. ■*

Ds. M. van Leeuwen
is predikant van de
hervormde gemeente
te Hierden.

Tim Verduijn: 'Je hebt de wereldkerk nodig om Gods grootheid te zien'

Veertig jaar in de zending

Bijna veertig jaar is hij al actief in en voor de zending. Tim Verduijn is nu met pensioen, maar een echte zendeling gaat niet achterover leunen. 'Ik wil de rijkdom van de wereldkerk delen met de kerk hier.'

Tekst: Esther Visser

De eerste stappen van het zendingswerk zetten Tim en zijn vrouw Elsbet in Haïti voor Woord en Daad, vanuit 'een verlangen om kennis te delen met anderen buiten Nederland'. We schrijven 1982. Acht jaar later volgde er een uitzending naar het Karamoja-gebied in Oeganda. Tim: 'Dat gebied was gevaarlijk, we wisten het van tevoren. Elsbet en ik voelden ons beiden geroepen om erheen te gaan; we hebben het onafhankelijk van elkaar besloten. Als er dan wat gebeurt op het veld, is er geen sprake van dat de een er per se heen wilde en de ander maar is meegegaan.'

De laatste jaren bent u voor de GZB regiocoördinator Zuidoost-Azië geweest. Wat vindt u de meest opvallende verschillen in geestelijk opzicht tussen Afrika en Azië?

'In Afrika is de kerk wat ouder. De gemeenschap is er heel belangrijk. Er wordt duidelijk beleefd: geloven doe je niet alleen. Het christelijk geloof is geaccepteerd, althans in de landen waar ik gediend heb (Oeganda en Kenia). Er kan spontaan een gesprek over ontstaan; het kan je gebeuren dat de taxichauffeur je ernaar vraagt. In Afrika is de kerk er altijd. De kerk heeft een ingang in de samenleving, is verweven met het grondvlak. Hulpverlening verloopt vaak via de contacten binnen de kerk. Als verder alles plat ligt door oorlog en conflicten, blijft de kerk overeind. Dat vind ik zo mooi. Het christendom is er op sommige plekken al 2000 jaar, denk maar aan de kamerling uit Handelingen 8.

In Azië hebben de jonggelovigen me geraakt. Daar zie je het spontane van de eerste generatie christenen; ze evangeliseren actief onder familieleden en vrienden. Vaak hebben christenen in Azië met allerlei bedreigingen te maken. Overigens blijft in elk continent de vraag: Ben je een volgeling van Jezus?'

We horen juist ook over christenvervolging in Afrika. Zo staan Somalië, Libië, Eritrea en Nigeria allemaal in de top tien van de Ranglijst christen-

vervolging van Open Doors...

'Ja, er is zeker christenvervolging, maar die is vooral afkomstig van terreurgroepen zoals Boko Haram, Al Shabaab, IS en dergelijke groepen meer. Het komt in de meeste landen niet zozeer bij de regeringen vandaan of bij de bevolking.'

Afrika wordt wel het verloren continent genoemd. Vindt u dat reëel?

Stellig: 'Daar ben ik het niet mee eens. Uit wat ik hoor en zie van onze Afrikaanse broeders en zusters, blijkt dat ze hoop hebben. God is aan het werk in dat continent; dan is het nooit verloren.

Afrika kent twee gezichten: anarchie, wanbestuur, conflicten en milieurampen. Het is waar dat er veel etnische conflicten zijn. En de natuurlijke invloeden zijn in Afrika veel groter dan bij ons, denk aan de sprinkhanenplag, aan droogte: die rampen hebben een geweldige impact. De woestijnoppervlakte neemt toe. Er is sprake van toenemende bevolkingsdruk, er zijn onderlinge spanningen tussen nomadische groepen, landbouwers en natuurbeschermers. Toch is er ook vooruitgang. De laatste tijd zijn in Rwanda grote stappen gezet op sociaal-economisch gebied en op het terrein van milieu en technologie. In demografisch opzicht is Afrika erg jong, terwijl we in het Westen en delen van Azië te maken hebben met toenemende vergrijzing.'

Gebed

Eerder zei Tim al dat het Karamoja-gebied in Oeganda een gevaarlijk gebied was. Mensen vroegen hem en zijn vrouw of het wel verstandig was om erheen te gaan. Des te belangrijker in zulke omstandigheden is meeleven in gebed. Hoe heeft het echtpaar concreet de waarde van een biddende thuisgemeente gezien?

'We hebben gemerkt hoe waardevol gebed is toen we uitgezonden werden. Je merkte dat de gemeente in Zeist met ons meeleefde, trouwens ook de andere gemeenten die bij de uitzending betrokken waren. Dat bleek onder andere uit de post die we kregen. Meeleven in gebed geeft rust. Ook rond het overlijden van Elsbet (in 2020) heb ik dat gemerkt. Er zijn mensen om je heen die bidden als je het zelf soms niet kunt. Gebed is het draagvlak onder het leven van een christen.

Het kan ook nog gebeuren dat je niet eens voor iets bidt en het toch krijgt. Toen we in Oeganda woonden, moest onze zoon naar de middelbare school.

Afrikaanse christenen ervaren sterk de afhankelijkheid van God, ontdekte Tim Verduijn. Hij werkte bijna veertig jaar in en voor de zending en bezocht onder andere Turkana in Kenia (foto).

We konden echter geen school voor hem vinden en besloten dat we terug naar Nederland moesten voor zijn scholing. Toen moest ik een keer naar Kampala, ik verbleef in een gastenverblijf voor zendelingen. Die avond lag er een inschrijfformulier op mijn bed van een middelbare school in Congo (toen Zaïre). Een medewerker van Tear had die daar neergelegd. Mijn vrouw is er met onze zoon wezen kijken. Hij heeft er uiteindelijk een heel fijne tijd gehad. Het was echt een bevestiging van onze roeping. 'Je kunt nog even blijven.' Dit gebeurde in 1994 – daarna hebben we nog zes jaar in Afrika gediend!

Biddende gemeenschap

'Naast de mensen in Nederland die met ons meeleefden, hadden we ook een biddende gemeenschap in Oeganda zelf. Ondanks de gevaren van het Karamoja-gebied zaten er Oegandezen uit andere delen van het land die daar dienden als evangelisten. Dat waren toegewijde mensen, we vormden een hechte gemeenschap met elkaar. We hebben daar nare dingen meegemaakt, zoals die keer dat een goede Oegandese vriend werd doodgeschoten. We werden daarna zo goed opgevangen; dan ervaar je de kracht van de lokale christelijke gemeenschap. Dan zie je hoe de Oegandezen omgaan met het lijden, met de dood. De dood is meer natuurlijk onderdeel van het leven. We hebben daar veel begrafenissen bijgewoond. De mensen stierven aan aids, auto-ongelukken, geweld op straat. Lijden en verlies wordt anders beleefd dan in het Westen en meer in gebed gebracht. De afhankelijkheid van God wordt door Afrikaanse christenen sterk ervaren. Ze bidden echt overal voor: niet alleen voor de maaltijden, maar ook voor een kopje thee, wanneer ze op reis gaan, als ze in een nieuw huis trekken. Het leven is er veel minder maakbaar en beheersbaar. De gewone, dagelijkse dingen opdragen aan God heeft iets moois. Men weet: de dingen zijn in Gods hand. Het moet natuurlijk geen magie worden, dat gevaar ligt zeker wel op de loer.'

Wat kunnen wij leren van de Afrikaanse christenen, van de wereldkerk in het algemeen?

'Het mooie aan zending is dat je met verschillende denominaties en culturen werkt; je maakt kennis met verschillende manieren van geloofsbeleving en liturgie. Uiteindelijk kom je uit bij de kern: de Apostolische Geloofsbelijdenis. Dat geeft vrijheid. Ik zou willen zeggen: laten we niet te klein denken van God. Je hebt de wereldkerk nodig om Zijn grootheid te zien. We kunnen erg met onszelf bezig zijn, maar laten we de blik naar buiten richten. Laten we kijken naar andere kerkgenootschappen, de internationale kerken, de migrantenkerken. De kerk in Nederland krimpt, samenwerking wordt de komende jaren heel belangrijk.'

U bent nu met pensioen. Maar een echte zending gaat natuurlijk niet met pensioen...

Glimlachend wijst Tim naar de landkaart achter hem. 'Ik zit nu op het GZB-kantoor, ik ben vrijwilliger geworden. Zoals ik al zei: ik wil de rijkdom van de wereldkerk delen met de kerk hier. Hoe dat precies vorm gaat krijgen, weet ik nu nog niet. Ik ben de laatste tijd geraakt door Psalm 139, vooral de eerste verzen (Ú kent mijn zitten en mijn opstaan, U begrijpt van verre mijn gedachten. U onderzoekt mijn gaan en mijn liggen, U bent met al mijn wegen vertrouwd.) In het bijzonder word ik aangesproken door lied 905 uit *Zingen en bidden in huis en kerk*, 'Wie zich alleen door God laat leiden.' God leidt mijn leven. Zo mag ik mijn weg gaan.'

*Laat Gods genade u genoeg zijn,
die voor u uit zijn sporen trekt.
Hij is het zelf die ons voorziet;
wat ons ontbreekt ontgaat Hem niet.*

*Zing maar en bid, en ga Gods wegen,
doe wat uw hand vindt om te doen.
Weet dat de hemel zelf u zegent,
U brengt naar weiden fris en groen.
Wie zich op God alleen verlaat,
weet dat Hij altijd met ons gaat. ■*

Esther Visser is assistent-redacteur bij De Waarheidsvriend.

THEOLOGISCHE TOERUSTING 21/22

DOCENT
Dr. P. DE VRIES

AANBEVELING

Tijdens een bergwandeling kun je onder de indruk raken van zowel de fenomenale uitzichten als van de details van een zeldzame bloem op een berghelling. Precies zo ervaar ik de colleges van ds. P. de Vries. Door zijn gedegen en bevlogen onderwijs raak ik gaandeweg steeds meer onder de indruk van de Bijbel als de stem van de levende God en krijg ik overzicht over de belangrijkste thema's van Bijbelse Theologie, Hermeneutiek en het geheel van de kerkgeschiedenis. Maar onderweg nemen we ook rustig de tijd om een exegetische knoop te ontwarren of verdiepen we ons in de schoonheid van een Hebreeuwse tekst. En bij elk college vertelt ds. De Vries mij - op zijn eigen humoristische wijze - wel iets uit zijn schat aan verhalen en persoonlijke ervaringen. En zo rust mij mijn theologisch toe om helder te kunnen getuigen in een christelijke én niet-christelijke omgeving.

Een student

HOORNBECK COLLEGE, GOUDA

VIA ZOOM - AFHANKELIJK VAN DE CORONAMAATREGELEN

- HERMENEUTIEK**
ACADEMISCH / HBO-NIVEAU
VRIJDAGAVOND
- INLEIDING TOT DE BIJBELSE THEOLOGIE**
ACADEMISCH / HBO-NIVEAU
DONDERDAGMORGEN
- VERANTWOORDELIJK VAN HET CHRISTELIJK GELOOF IN HET VOETSPOR VAN AUGUSTINUS**
ACADEMISCH / HBO-NIVEAU
ZATERDAGMORGEN
- CLOSE READING VAN DE HEBREEUWSE TEKST VAN EZECHIËL**
ACADEMISCH / HBO-NIVEAU
DINSDAGMORGEN
- ACTUELE THEMA'S UIT DE GELOOFSLEER**
VOOR ALLE GEÏNTERESSEERDEN
VRIJDAGAVOND

VOOR VERDERE INFORMATIE ZIE:
WWW.GODSVRUCHTENWETENSCHAP.NL

HELPT U MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND?

Schenk eens een goed boek tijdens uw vakantie in een Duitstalig land. Voor info zie www.svvhed.org.

Of vraag advies per telefoon: 01 80 51 08 90.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

BESCHERM JOODSE KINDEREN TEGEN TERREUR!

De christelijke stichting "Vrienden van het Cheider"

- Zorgt voor beveiliging van de joods-orthodoxe school "het Cheider" in Amsterdam
- Keert zich tegen antisemitisme en terreur
- Helpt joodse kinderen

Maak uw gift over op IBAN: NL22 INGB 0000 419925 of NL08 INGB 0653 0146 43 t.n.v. Vrienden van het Cheider
www.cheidervrienden.nl

Stichting Vrienden van het Cheider

Ruim dertig jaar zijn we in reformatische kring actief als Psychologenpraktijk Brouwer. Sinds kort hebben we een andere naam en een vernieuwde huisstijl en website. **We zien er dus anders uit maar zijn niets veranderd.** Wij blijven u betrokken verder helpen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Lees op www.brouwerpsychologen.nl wat we voor u kunnen betekenen. Of bel 0180 - 426955.

Locaties Ridderkerk, Barneveld en Geldermalsen

Verdien jouw vakantie terug door je (vakantie)huis te verhuren

www.diskoffer.nl

Voorafscheweg 15a, Boskoop
harkesbegraffenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

HELPT U MEE?

Christelijke vereniging op gereformeerde grondslag van en voor mensen met een beperking

Wat doen wij?

- opzetten hervormd-gereformeerde woonvoorzieningen
- ontmoeting en toerusting
- meditaties in gebarentaal
- meldpunt aangepaste kerkdiensten
- aangepast catechesemateriaal
- maatjesproject rond autisme

Wat kunt u doen?

- Word lid of vriend
- Zet Op weg met de ander op uw collecterooster
- Steun ons met een gift: IBAN NL92 INGB 0002 2487 64

40 jaar **OP WEG MET DE ANDER**
Meer weten? www.opwegmetdeander.nl

Bram van de Beek

God leeft. Over moeilijke teksten in de Bijbel.

KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht; 221 blz.; €16,99.

De laatste pennenvrucht van prof. dr. A. van de Beek bestaat uit een bundeling preken (die hij hield in Amersfoort, Bodegraven, Veenendaal en Zeist) en 'niet-gehouden preken'. Met dat laatste bedoel ik tekstverklaringen, die hij volgens hetzelfde stramien als zijn preken schreef. De gemene deler van deze preken is dat ze moeilijke bijbelteksten bespreken. Vanuit het verleden herinner ik me meer van dergelijke prekenbundels: over onbekende teksten of personen, of over allerlei bijbelse dieren of plaatsen. Iemand als dr. Okke Jager schreef dagboeken over opmerkelijke Schriftplaatsen, terwijl recent een oud werk van Polyander werd herdrukt, *Schijnbaar tegenstrijdige Schriftplaatsen verklaard*.

Dergelijke bundels zijn belangrijk, omdat we niet alleen 'sola scriptura' onderschrijven, maar ook 'tota scriptura': aandacht voor de hele Schrift. Het is vruchtbaar voor ons geloofsleven, wanneer we ons niet alleen laten aanspreken door bekende 'troostvolle dagboekstukjes', maar wanneer we ook willen leren van onbekende, weerbarstige bijbelgedeelten. Tegelijk kunnen dergelijke teksten ons verwarran: 'Hoe kan dit in de Bijbel staan?' Denk aan de plomp-verloren dood van Ananias en Saffira, de onjuiste leeftijdsvermelding van Ahazia, Jezus' verbod op scheiding of Zijn waardering voor de onrechtvaardige rechter.

Deze teksten (en nog zeventien andere) worden in dit boek besproken. Het gevaar is daarbij niet denkbeeldig dat we ter verklaring het hermeneutische principe van 'tekst met tekst vergelijken' zó toepassen dat we een vertrouwde tekst gebruiken om de moeilijke tekst in ons theologisch denkkader in te passen. Terwijl we denken de tekst te hebben verklaard, hebben we haar in feite monddood gemaakt door wat wij al dachten.

Voor dit gevaar hoeven we bij Van de Beek niet bang te zijn. Het trof mij keer op keer hoe zijn exegese rust op een zeer nauwkeurig lezen van tekst én context. Daarbij – en hier breekt zijn theologie duidelijk in zijn preken door! – heeft Van de Beek ook geen enkele behoefte om God aantrekkelijk of acceptabel te maken. Hij haalt geen scherpe kantjes van Gods woorden af, want God past domweg niet in ons systeem. Ook probeert hij niet om het christelijke leven aan te prijzen als een 'fijn leven, waarin God altijd om ons heen is'. Integendeel: het leven is vaak zo donker dat wij God niet opmerken. Toch klinkt er dankzij God wel Evangelie. Omdat God leeft en dat laat blijken. Onverwachts toont Hij Zijn trouw en op ongedachte wijze grijpt Hij in – al is het onder het machteloze teken van Jezus, Die het lijden op Zich neemt. Die weg kunnen we niet begrijpen, maar mogen we geloven en aan de Tafel vieren, als Gods weg van bevrijding. 'Het oude is voorbijgegaan, alles is nieuw geworden.' Dit gelovige perspectief in Christus klinkt herhaaldelijk in deze preken. Bijzonder: telkens blijken de 'buitenissige' teksten juist de kern te weerspiegelen.

Ik ga de preken hier niet afzonderlijk bespreken, maar beveel deze bundel graag aan; ook om deze praktische vertaling van zijn theologie. Naar aanleiding van zijn dogmatische boeken kreeg Van de Beek wel de vraag of hij – ik zeg het maar eenvoudig – niet 'te somber' was en hoe dit van betekenis kon zijn voor de individuele gelovige. Op die vraag geeft deze prekenbundel een prachtig antwoord. Niet dat nu raadsels worden opgelost: de geloofssprong blijft. Maar je wordt existentieel met Gods heil aangesproken en zodoende bemoedigd. Ten slotte mag gezegd worden dat het ook qua verwoording voortreffelijke preken zijn. Het taalgebruik is beeldend en rijk. Ook ontbreekt gelukkig elk spoor van vermoeiende voorbeelden en actuele anekdotes, die onder ons zo dikwijls klinken. Het Woord zelf is krachtig genoeg om ons leven te plaatsen in de spanning van Gods geschiedenis.

A. Schroten, Renswoude

Rob van Houwelingen

Hemelse reisbegeleiding. Sporen van engelen in het Nieuwe Testament.

KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht; 110 blz.; €12,99.

De titel *Hemelse reisbegeleiding* is prachtig gevonden bij wat de hoogleraar Nieuwe Testament aan de Theologische Universiteit Kampen met dit boekje wil overbrengen: Gods kinderen krijgen hemelse begeleiding op hun levensreis, niet meer en niet minder. Terecht neemt de schrijver zijn vertrekpunt in Hebreeë 1:14, een kerntekst die het doen van engelen omschrijft met het aanbidden van God en het bijstaan van de gelovigen. Daarmee is meteen gezegd dat het bijbelse getuigenis aangaande de engelen niet zozeer antwoord geeft op de vraag wie engelen zijn, maar wel getuigt van wat zij onder Gods toezicht doen. In een twaalfstal 'exegetische verkenningen' worden verschillende aspecten behandeld, veelal direct verbonden met een korte uitleg en duiding van bijbelteksten. 'Sporen van engelen', zo heet het in de titel. De 'sporen' volgend meen ik dat er meer aandacht had mogen en moeten zijn voor de 'spitsuren' in de engelenactiviteit: namelijk bij het begin, het midden en het einde van Gods handelen in de heilsgeschiedenis.

Relatief veel aandacht krijgen de drie bekendste aartsengelen ('aarts' is afgeleid van het Griekse *archè* en wijst op belangrijkheid). Twijfelachtig is dat de schrijver daarbij naast Gabriël en Michaël ook Rafaël bespreekt, terwijl de naam van laatstgenoemde niet in de canonieke bijbelboeken voorkomt maar afkomstig is uit het apocriefe

boek Tobit. Bovendien komt het de overtuigingskracht van het boek niet ten goede dat de schrijver buitenbijbelse vertellingen in één adem noemt met getuigenissen uit de Schrift (bijv. het verhaal over Zeus en zijn bode Hermes, met daaraan gekoppeld de geschiedenis van Abraham en Sara uit Gen. 18-19). Het 'verkondigende' en 'normatieve' van wat de schrijver vanuit het Nieuwe Testament over engelen te berde brengt, komt daarmee onder druk te staan. Beter dan deze omlijsting met apocriefe en buitenbijbelse bronnen had de schrijver naar mijn inzicht 'de sporen van engelen in het Nieuwe Testament' kunnen onderbouwen vanuit het spreken van God over engelen in het Oude Testament.

Graag benadruk ik echter het vele goede dat dit boek biedt. 'Al het engelenverkeer loopt via de Mensenzoon', zo klinkt het naar aanleiding van Johannes 1:51. Aansprekend schrijft prof. Van Houwelingen over 'vreemde gasten' (n.a.v. Hebr.13:2), over 'betrokken engelen' (n.a.v. Luk.15:10) en over 'engelen als uitvaartverzorgers' (n.a.v. Luk.16:22). Ook de slotregels uit het hoofdstukje over 'beschermengelen' (n.a.v. Matt.18:10) geven te denken: 'God zendt hooggeplaatste hemelse dienaren uit om in deze wereld gelovigen die hulp behoeven, bij te staan. Denk niet dat je ze nergens voor nodig hebt. Anders loop je het risico dat de beschermengelen je voorbij vliegen, op weg naar de geringen.'

Van Houwelingen stelt terecht: 'Wie het bestaan van engelen negeert, mist een bepaalde dimensie van de geschapen werkelijkheid.' Ik voeg eraan toe: wie zich bezint, moet zich hoeden voor speculatie; ons houvast ligt in de (canonieke) beloften van God aangaande Zijn bescherming, ook door Zijn engelen.

J.J. ten Brinke, Oud-Beijerland

Lessen uit de praktijk van de gemeenten uit het Nieuwe Testament

De eerste christenen lieten het gemeenteleven samenvloeien met het leven van elke dag. Dat biedt veel mogelijkheden aan het Evangelie om door te werken in de wereld. Zowel in de huizen en harten van kerkelijke als onkerkelijke gelovigen, ouderen en jongeren, zoekers en andere burgers. Nico Grijzenhout neemt ons stapsgewijs mee in wat daarvoor nodig is.

ISBN 9789043536073
€ 15,99

Verkrijgbaar in uw
(online) lokale boekhandel

 KokBoekencentrum
UITGEVERS | UTRECHT

Stichting
"Verpleegkundigen
voor Israël"

Ook uw steun is nodig!

De V.V.I stelt zich al meer dan 40 jaar ten doel:
Israël helpen met de verpleging van alle bevolkingsgroepen,
ongeacht afkomst en overtuiging.

Giften graag op **NL97 INGB 0003 8858 40**

t.n.v. Penningmeester VVI

www.verpleegkundigenvoorisrael.nl
Geeft u óm Israël, geef dan vóór Israël

Kies hout, kies karakter.

Specialist in echte houten vloeren,
laminaat, PVC en kurk.

klanten
vertellen

"Echt mooi vakwerk van
prettige mensen met een
prachtig resultaat."

Vening Meineszstraat 2, Ede
tel. 0318 - 621 572

Kamp 37, Amersfoort
tel. 033 - 47 555 01

hollandparket.nl

De Waarheidsvriend

Actie
4 maanden voor €10

Behoeftte aan toerusting en bezinning?

Neem een jaarabonnement voor slechts € 49 en ontvang
De Waarheidsvriend twee maanden gratis. Of vraag een cadeau-
bon aan en schenk een jaarabonnement.

Ga naar www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee
of bel ons op 055-5766660.

Wij wensen u, mede namens de overige duizenden abonnees,
veel leesgenoegen toe.

VOLLE VAART VOORUIT

29 ONLINE
MEI EVENT

Bijbelvertaalwerk in stroomversnelling

#jurjentenbrinke

#pacifique

#henkbinnendijk

wycliffe
bijbelvertalers

Kijk mee: wycliffe.nl/event

Kerknieuws

Aangenomen naar:

Valburg-Homoet, A. Simons te Montfoort.

Bedankt voor:

Westerhaar, M.J. Schuurman te Oldebroek.

Dr. P. van den Heuvel 55 jaar predikant

Vorige maand werd dr. P. van den Heuvel in Bunnik tachtig jaar. Over twee dagen herdenkt hij DV zijn ambtsjubileum. Vijfenvijftig jaar geleden, op 22 mei 1966, werd hij hervormd predikant in zijn eerste gemeente, Hagestein. Hij werd daar de 36e hervormde predikant na de Reformatie. Vervolgens diende ds. Van den Heuvel de gemeenten van Driesum, Harmelen en tot 1998 van Vlaardingen. Van 1998 tot zijn emeritaat in 2003 was hij academiëpastor in Utrecht en toegevoegd docent Kerkrecht. In 1993 ontving ds. Van den Heuvel een eredoctoraat van de Theologische Universiteit van Kampen.

Ds. L.H. Oosten 45 jaar predikant

Voor ds. L.H. Oosten is 27 mei 1976 een mijlpaal. Op die dag werd hij bevestigd in de hervormde gemeente van Wouterswoude. Van de 22 predikanten die sinds 1878 in Wouterswoude dienden, is ds. Oosten degene die er het langst heeft gestaan, namelijk acht jaar. In 1984 werd hij naar Hedel geroepen. Van 1992 tot zijn emeritaat in 2007 was ds. Oosten predikant van Sint-Anthoniepolder in de Hoeksche Waard. Na zijn emeritaat is hij weer in Friesland gaan wonen en heeft er zijn kerkhistorische studies voortgezet. Hij schreef onder andere het boekje *Vrije Friezen* in de Artiosreeks. Ds. Oosten is vele jaren voorzitter geweest van de Stichting Reformatorische Publicatie, die vijftig jaar geleden het *Reformatorisch Dagblad* stichtte. Bij zijn afscheid van de SRP werd ds. Oosten benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij woont in Driesum.

SDOK-programma voor zondag vervolgde kerk

In samenwerking met ds. H.I. Methorst uit Apeldoorn stelde SDOK een programma voor de Zondag voor de Vervolgde Kerk samen. Thema is: 'Wie is de sterkste?' Het programma bevat een preekschets, verhalen van vervolgde christenen en ideeën voor werkvormen.

Op de Zondag voor de Vervolgde Kerk, op 30 mei, besteden veel kerken aandacht aan vervolging van christenen wereldwijd. Deze verbinding tussen het wereldwijde lichaam van Christus inspireerde ds. Methorst voor zijn preekschets: 'Geloven doe je niet alleen. Om echt op elkaar betrokken te zijn, is het nodig dat je elkaar kent. Daarom is het

zo belangrijk om te horen wat andere christenen – elders in de wereld – meemaken. Ik kom er steeds meer achter dat God Zijn kerk wereldwijd bouwt en in stand houdt. Ook op plekken waar geloof in God gevaarlijk is.'

Het gratis programma is te vinden op: sdok.nl/zondag.

Ds. P.M. van 't Hof neemt afscheid van Huizen

Zondagmiddag 9 mei heeft ds. P.M. van 't Hof afscheid genomen van wijkgemeente Oude Kerk van de hervormde gemeente van

Ds. Van 't Hof

was: 'Hij verlaat niet.'

Ds. Van 't Hof hield de gemeente voor dat de naam Immanuel leert wie Jezus is. Dat Hij met ons is en blijft. Het tekstgedeelte wijst erop dat Jezus niet alleen met ons is, maar ook tot ons komt. Zo mocht ds. Van 't Hof dat ervaren in zijn werk in de gemeente. Hij vroeg ook of de gemeente uit verwondering mag instemmen met deze belofte. Dat de gemeente uit deze belofte iedere dag mag leven, tot aan de voleinding van het leven en deze wereld. Dan mag geloven overgaan in omhelzen.

Na de verkondiging werden ds. Van 't Hof en zijn vrouw toegesproken door de voorzitter van de algemene kerkenraad, M. Wiesenekker, en A. Honing als voorzitter van de wijkkerkenraad. De preses eindigde met de woorden van de priesterlijke zegen uit Numeri 6.

Hierna werd de dominee en zijn vrouw Psalm 121:1 en 4 toegezongen, waarna ds. Van 't Hof een dankwoord uitsprak. Hij dankte daarin de verschillende samenwerkingsverbanden met wie hij mocht optrekken. Hij riep de gemeente op te blijven bidden en trouw te blijven, waarbij hij ook verwees naar de tekst van het kerkzegel van hervormd Huizen. Met de woorden van 2 Thessalonicenzen 3:16 beëindigde hij zijn dankwoord.

Ds. Van 't Hof is ruim 6,5 jaar verbonden geweest aan Huizen en vertrekt naar wijkgemeente 4 van de hervormde gemeente van Rijssen.

Oud-Kamerlid M. Leerling overleden

In de leeftijd van 85 jaar is op zondag 9 mei

dhr. Meindert Leerling uit Bergambacht overleden. Hij zat van 1981 tot 1994 in de Tweede Kamer voor de RPF – een van de

Leerling

voorlopers van de ChristenUnie – en was politiek leider en fractievoorzitter van die partij. Leerling gold als een principieel politicus, die meer uit was op getuigenis dan op macht. Volgens de huidige partijleider van de ChristenUnie, Gert-Jan

Segers, was het 'evident dat het hem niet om de macht en de grootte van de partij ging, maar om politiek bij een open Bijbel'. Voor hij de politiek inging, was hij jarenlang sportjournalist. Hij stond mede aan de wieg van de Evangelische Omroep, waarvoor hij onder meer als tv-regisseur werkte. Na zijn vertrek uit de Kamer was hij manager van een christelijk koor en organiseerde hij reizen naar Israël.

Meindert Leerling was lid van de Gereformeerde Bond en abonnee op *De Waarheidsvriend*. De voorbije jaren liet hij zijn verbondenheid met wat geschreven werd, regelmatig blijken. Vier jaar geleden bood hij de redactie zijn 'mijmeringen van een pelgrim bij Psalm 121' aan, een bijdrage die we op 27 juli 2017 plaatsten. Het In memoriam in het *Reformatorisch Dagblad* citeerde dezer dagen de laatste woorden uit die bijdrage: 'Wat er ook mag gebeuren: onze ziel is in tijd en eeuwigheid bij God wél bewaard. Veilig in Jezus' armen. En daar komt dan nog de geweldige belofte bij dat bij de wederkomst ziel en lichaam weer zullen worden verenigd in een volmaakt lichaam dat God eeuwig welgevallig zal zijn. Met Psalm 116 mogen we zingen: *Keer mijne ziel tot uwe ruste weder gij zijt verlost, God heeft u welgedaan.*'

Nieuwe educatieve master aan de ETF Leuven

De Evangelische Theologische Faculteit (ETF) in Leuven zal vanaf september 2021 een nieuwe masteropleiding aanbieden: de Educatieve Master of Science in de godsdienst. De master is onder andere gericht op de opleiding van leraren protestants-evangelische godsdienst in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs in Vlaanderen. Al vele jaren leidt de ETF Leuven leraren protestants-evangelische godsdienst op via de Specifieke Lerarenopleiding (SLO). De nieuwe educatieve master in de godsdienst vangt deze SLO. Daarnaast voorziet het programma ook in de behoefte om theologie te studeren in relatie tot educatieve contexten in kerk, onderwijs en samenleving.

GUNSTIGE RENTETARIEVEN VOOR UW LENING?

Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Bij SKG kunt u terecht voor:

- een nieuwe financiering
- oversluiten huidige financiering
- passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

Nacht van Gebed voor de vervolgte kerk

4 OP 5 JUNI 2021 - 20:00 - 06:00

Bidden doen we samen

Wij gaan bidden op het moment dat vervolgte christenen "de strijd" van de dag weer in gaan. Bid mee!

OpenDoors

Op de bres voor vervolgte christenen

Bid jij ook mee?
Ga naar opendoors.nl/nacht

